

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egy évre 10 — kr.
Félévre 5 — „
Negyedévre 2 — „ 50 „
Egy hónapra 1 — „

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: KOHANYI GYULA.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:

házasos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű és többzöld betűk alk. szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg- és más külön díjazásért 30 kr.

Az egyházpolitika és a protestánsok.

Debreczen, decz. 2.

(k.) Forduljunk egy kissé félre az osztrak zürzavartól, amely ha használ is nekünk utóvégre mégsem a mi dolgunk végeredményében, nézzük a magunk bajját. A Budapesti Hírlap tegnapi számában a következő politikai entrefilet jelent meg:

A protestáns papok fizetése. Az egyházpolitikai törvényeknek egyik nem várt s igen aggasztó következménye lett az, a miről a protestáns kerületi gyűlések és a papkörök, különösen pedig az evangélikus reformátusok igen panaszosan emlékeztek meg több alkalommal: a hívek elpártolása, a lelkesítő funkciók igénybe nem vétele s végeredményként a felekezeti élet lanyhulása a lelkesítő jövedelmek megsap-panása s a lelkesítő pályára lépők számának kisebbsége. A protestáns lelkészek hangosan követelték az államtól vesztett jövedelmeik megterítését s nehogy hangos panaszok főfőttébb rosz visszahatással legyenek az egyházpolitikára, olyan emberek válnak a panaszok lecsúszására, mint Szilágyi Dezső és Tiszta Kálmán. Hanem a beszédeknek nem felelt meg a várt hatásuk. Egyik borsodmegyei esperesi kerület például pályadíjat tűzött ki egy oly munka megírására, amely ezzel a kérdéssel foglalkozék: minő föladatok háramlanak a protestáns lelkészre az egyházpolitikai törvények okozta változás következtében. És a díjat oly munkának adták ki, amely beismeri, hogy t e v e d e s volt a protestáns lelkészekről az egyháznak

károkat okozott egyházpolitikai törvények támogatása, a megsulyodott föladatokat pedig csakis az egyházi adózás új rendje és a fizetéseknek rendezése által lehet elérni. Más szóval: szükséges, hogy az állam rakompenzálja a szegény protestáns egyházat az okozott veszteségért. Ez méltányos és jogos kívánság is. És örvendünk, hogy végre a beszédek és csábító szónoklatok helyett végre gyakorlati intézkedések történtek a protestáns lelkészek helyzetének javítása iránt. Megbízható forrásból vett értesülésünk szerint a kormány a katolikus kongresszus megvitása után 2-3 nappal a protestáns lelkészek kongruájának állami rendezése iránt előterjesztést nyújtott be a koronához.

Ismerjük ugyan e szelét a melyik ezt a nótát fujja, tudjuk azt, hogy milyen kapóra jött ennek az entrefiletnek megírásához a Szuhay Benedek könyve, mindamellett kiadtuk okulás végett. Igens mi ugy tudjuk, arról vagyunk meggyőződve, hogy a protestánsok önzetlenül lámogatták a liberális egyházpolitikát s nem vártak, sőt ma sem várnak rekompencziót érte az államtól, hanem igenis követelik azt amit nekik ötven esztendeje ígér az 1848. XX. törvényzikk. Ha volt olyan elvakított pap, aki nem tudta mit csinál és bölcséséget a Budapesti Hírlapból és a Hazánkól merítették vesztett jövedelmei visszatérítését követelte az államtól az bizony éppugy nem képviseli a magyar protes-

táns közvéleményt, mint ahogyan egy fecske nem csinál nyarat. A Szuhay könyvének megjelenése épen ellenkezőt bizonyít, azt t. i. hogy a protestánsok közt bensőbbé kezd válni a hitélet, ha már ilyen könyvek iratására vállalkoznak még az egyházmegyék is s a könyv maga is azt a bensőséget sürgeti, mert erre aztán igenis szükség van, nehogy azok akik eddig csak szükségből mentek a paphoz esküdni s két év óta elmaradnak onnan, — szaporodjanak s hogy a reverzálisok arányszáma kedvezőbbet mutasson, mint azt lapunk más helyén láthatni. Ezt teszi a protestáns papság s az önmaga és egyháza iránt való kötelessége s nem rekompencziót kér.

E mellett aztán ha egy ötven éves törvény végrehajtását sürgeti, az ismét csak azt mutatja, hogy felismerte kötelességét önmaga iránt s belátta az örök törvényt, hogy mozgás csak az élet, a nyugvás a halál s mozog, mert nemcsak meghalni nem akar, hanem élni és önmagához méltóbban ohajt, mint azt eddig tette.

Ha követeli az 1848. XX. tcz. végrehajtását, az csak azt mutatja, hogy nem bénította meg az egyházpolitika, mint azt szemforgató jezsuitizmussal a Budapesti Hírlap és társai annak idején sőt még ma is hirdetni szeretnék. S hogy mennyire igaz ez, mutatja

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Társas érintkezéseink.

— A „Debreczen” eredeti tárczája. —

A télhirdető hófelhők figyelmeztetőek arra, hogy tudomást vegyünk jó ismerőseinkről, kik szanaszét elszórvva abban a városban laknak, hol mi esetleg ugyanabban az utcában a nekül, hogy tudnok: vajjon mit főznek ebédre, hány üveg uborkát raktak el télre es hetenkint hányszor mennek el a színházba, viszik-e leányukat a jegasz-estélyre s megtartják-e a szokásos hazibált?

Sűrűn hulldogáló hópehelyek ti, miért is zavartok ki az embert a hetköznapit élet kerekvágásából? Miért kezdenek minket érdekelni a felolvasások, a hangversenyek, miért nézzük meg hazamenet mindennap a színlapot és számítgatjuk feltékeny illemtudással, ismerőseink látogatását?

— Be kell futni a szalonban, Marcsa, mert vendégeket várunk! Tisztítsd meg a lámpásokat, szellőztess, álljanak készen a theaszeszék. Rendelj meg három mázsa köszönet, hogy hirtelen ki ne fogyjunk belőle.

Szerető aggodalom száll meg, kizökkenünk a nyár kényelméből, kikoptunk a nyári setákból, elszomorít a hamar berontó estének sötétsége, felünk az egyedülletől, — ember kell nekünk, mert rémitően unjuk magunkat.

Hála az isteni böles gondviselésnek, hogy vidéken is élnek poéták, regény- és novellaírók, kik edes olvadákonysággal tudnak felolvasni bohó történeteket, ismeretterjesztő cikkekkel tartják bennünk a lelket s a déltáni órák komorságát kellemessé és hasznossá teszik.

A névnapokat is számon kell tartanunk ősi szokásból, mert hiszen arra teremtett minket a jó isten, hogy egymást különösen szeressük s megragadjunk minden alkalmat, hogy a felebaráti érdeklődést gyakoroljuk. Nincs alkalmasabb évszak az embereknek egymás köré való csoportosítására, mint a tél, — a hideg, — a szobai vegetációra kényszerítő tél.

Télen még a felebarátunk kézszorításának a melegségét is fontos tényezőnek tartjuk — hát meg a szívből mennyire keressük a meleget, azt a bizonyos aradó, jótékony meleget.

Imhol duruzsol a kályha tulajdonképpen kandelónak illenek neveznem, mert jó Kisfaludy Sandor a kandelónak tüzet szítja fel, mielőtt az agg rege elmondásába kezdene; amde a kandeló, ez a fa-emésztő szörnyeteg, ma már csak a oovellák s regények kedvelt tüzhelye, mi jámbor polgárok a gazdaságosabb svéd kályha melé partolunk, legalább addig, míg a legfűtés a kályhákra végleg kimondja a halalos ítéletet.

Az izzó szén pattog s a rostélyos kályhaajtó vörös szemei villognak.

A fahasabok autodafé jaim már belevé-

szelt a romantika tisztos ködébe, mióta gyárak szaporodnak, erdők fogynak s a fekete gyémánt leheli meleget.

Se baj no, csak körmünk meg ne fagyjon.

At jön a szomszédasszony és dallamos hangon tudatja, hogy a harmadik cselédet épen most küldötte el. A harmadik cselédet k e t h é t alatt! Elszörnyőlködünk a cseléd viszony e kétségbeejtő depravációja miatt szidjuk a r ndőrséget, vitatjuk, hogy a nőképző intézet mellé cseléd-formáló akadémiát kellene felállítanunk. Hasznos óvintézkedésekről folytatunk szívmelegítő eszmecsereit, hogy paradicsomos üvegeink hathatósan konzerválódjanak — s reá nyomban megbotránkozunk a növendék-leányok tulságos érettsége miatt nem feledkezünk meg a zongoráról és francia nyelvről szorosabb kapcsolatba hozván mind ezt a telegkönyvvezetőné csodálatos ruhabeli fenyűzésével és a borjuhusnak rohamos áremelkedésével, habár megengedjük, hogy házbér tekintetében sem lehet panaszkodni, mivelhogy a legutolsó fertály alkalmával 40 forint stájerolásban részesültünk. . . .

Hol van az a nemzetgazdasági szaktudós, ki egy akadémiai koszorúval terhelt értekezésében ennél megrendítőbb képét festhetné a hazai viszonyoknak?

A szomszédasszony felvilágosít egyébiránt arról is, hogy a pénzügyi tanácsos bevonatta a múlt héten kék selyemmel a szalonjabeli butorokat, a mi meglehetősen izléstelen

maga a fenti tudósítás, melynek írója nem veszi észre, milyen különös ellen tét van a vége és tartalmának egyéb részai között, amikor kisüti, hogy miért kellett ezt a vagdalkozást véghez vinnie, s bejelenti, hogy a kormány máris előterjesztést tett a koronának a protestáns kongrua rendezése ügyében.

Ha így van — s e részben viszont a Budapesti Hirlap neve elég biztosíték, hogy a hír alaposságában ne legyen okunk kételkedni, — akkor ez csak azt bizonyítja, hogy a protestánsok szava elég hatalmas volt arra, hogy meghallgatást találjon. Hogy aztán ennek milyen lesz a formája, azt fogja-e alapul venni amit mi már régen hangoztatunk s amelynek konkrét kifejezést a Ferenczy-féle szatmári javaslat adott, hogy t. i. a lelkészeknek a 800 frt. minimumon kívül korpólékokat is biztosítson, azt majd meglátjuk annak idején. — Mi mindenesetre ilyennek óhajtjuk.

BELFÖLD.

A delegációk. A magyar delegáció tegnap tartotta harmadik ülését, mely rendkívül látogatott volt. — A karzat zsufolással megtelt.

A delegáció a külügyi költségvetést Falk Miksa előadása mellett általánosságban és részleteiben megszavazta.

Következtek azután a zárszámadások, a melyekről Hegedűs Sándor referált. A bizottság ezeket is egyhangulag vita nélkül szavazta meg.

Az egyesült négyes albizottság jelentését (a hozsniai költségvetésről) Münnich Aurel adta elő, a kinek rövid előadása után a bizottság azt is egyhangulag elfogadta.

Ezzel az üléssel véget ért. **A képviselőház** ma csütörtökön déli 12 órakor formális ülést tart. Az ülésen a gazdasági bizottság beterjesztette jelentését. Az első érdemleges ülés, hétfőn lesz.

A fiumei kormányzó. A lapok korábbi értesüléseinek megerősítésében a Budapesti

Közlöny tegnapi száma a következő királyi kéziratot közli:

Magyar miniszterelnökömnek kereskedelmiügyi miniszteremmel egyetértőleg tett előterjesztésére gróf Szapáry László országgyűlési képviselőt fiumei és magyar-horvát tengerparti kormányzóvá kinevezem s ez utóbbi minőségben a fiumei tengerészeti hatóság elnökségét reáruházom.

Kelt Bécsben, 1897. november hó 28-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

B. Bánffy Dezső, s. k.

Baró Daniel Ernő, s. k.

A kormány és a fiumei liberális párt vezetői közt különben szakadatlanul folynak a tárgyalások. Közben persze az autonomisták sem pihennek, sőt a legbuzgóbb tevékenységet fejtik ki. Maylender a leköszönt podeszta, Vio Domini, a demisszionai városi tanács hangadója és a megindult új választási mozgalom leghevesebb izgatói, tegnapelőtt is tanácskoztak, hogy az autonomista pártnak a küszöbön álló választásoknál elfoglalandó álláspontját meghatározzák.

Megállapodtak abban, hogy a leköszönt 47 községi tanácsos okvetlenül újra megválasztandó, ujonnan csak 3 tag kerülne a tanácsba, azoknak pótlásul, akik az elmúlt évben meghaltak. A határozat végrehajtására 15 ultra autonomista által álló bizottságot választottak, amely bizottság a jövőre választások vezetésére és intézésére volna hivatva.

A horvát tartománygyűlés egybe-hívása. A horvátországi hivatalos lap ma a következő kéziratot közli:

Mi I. Ferencz József Horvátország, Szlavonia és Dalmácia királyságok bánjának, Khuen-Hédervary Károly grófnak,

Kedvelt hívünk!

Kapcsolatban 1897. szeptember 29-én kelt leiratommal elrendelem, hogy Horvátország, Szlavonia és Dalmácia királyságok országgyűlése üléseit 1897. december 6-án újra megkezdje.

Kihez egybeként királyi kegyelmünkkel maradtunk

Bécs, 1897. november 25.

Ferencz József, s. k.

Josipovich Imre, s. k.

gr. Khuen-Hédervary Károly s. k.

A nemzeti ajándék Megemlékeztünk egyik legutóbbi számunkban, hogy a fekete-sárga zászló kiküszöböléséről, mint karácsonyi ajándékról suttognak a beavatottak. Erre vonatkozólag most a Pol. Ért. című könyv-matos a következőket írja:

Illetéke körökben a királyi család színeinek és címerének rendezésével foglalkoznak s jó forrásból eredő hír szerint lehetséges, hogy már karácsonykor ajándékkal kapja a magyar nemzet ezt a fekete-sárga szin és a kétféjű sas helyett. Az ügy mai stádiumában azonban még nem lehet határozott jelentést adnunk azokról a munkálatakról, amelyek e dolgban megindultak.

A párt egységes. A függ. és 48-as párt nov. 30-án a következő kijelentést tette közzé: Némely lap értesülése, hogy a függetlenségi és 48-as párt intéző bizottsága Justh Gyula elnöke alatt permanenciába helyezkedik, téves. A párt intéző vagy helyesebben végrehajtó bizottságának elnöke, a párt elnöke. Minden híresztelés, mely a pártban széleskörű vezetést tételez föl, nem más, mint téves és irányzatos híresztelés. — A párt Kossuth Ferencz elnöke alatt teljesen egységes, a széthúzásnak, vagy a vezetés szétosztásának legesekélyebb tünetei sincsenek. A permanenciába helyezkedett végrehajtó bizottság ma három órakor, a még gyengékedő Kossuth Ferencz lakásán hosszasan ülésezett Kossuth elnöke alatt, határozatait azonban, mint a hogy természetes is, a legnagyobb diszkréció fedi. Holnap ugyancsak Kossuth lakásán 3 órakor a végrehajtó bizottság ülést tart.

Valóságos magyar udvartartás. Az O. H. ezzel a címmel azt írja, hogy május havától kezdve vagy a király, vagy Ottó főherceg állandóan Budapesten fog lakni Ennek folytán a mostani magyar udvartartási hivatal nem fog megfelelni a célnek s ki kell majd egészíteni. A jövő tavasszal új szabályzat lép életbe s a magyar udvartartásban csupa magyar főúr fog szerepelni a mostani helyett. Nem tudjuk, a hír mennyiben felel meg a valóságnak, de azt hisszük, ez a valóságos magyar udvartartás az a sokat emlegetett legközelebbi nagy meglepés.

mert a butor fa-része teljességgel nincs összehangban a szöveggel, persze no, a garnitúra és ferjhez vágyakozó leányuk jövőre sorsa meglepően szoros összefüggésben van. Ugy látszik a huszártiszttel felhagytak, mert arról kiült, hogy a gázsiján kívül csak egy nagynénje volt, ki éppen jőkor halt meg arra nevezve, hogy unokaöccsének tulzott reményeit elszomorítóan redukálja. A szomszéd asszony azt is tudja, hogy titkar való-pőre még néhány hónapig elhúzódik s így a boldogságra mohón áhító menyecske nem mehet előbb ferjhez a mérnökhöz, mint a jövő tavasszal.

Istenem, ha meggondolom, hogy a pénzügyi tanácsos kék garnitúrája nem a legizlésebb; hogy a leánya nem egyhamar kap ferjet, hogy a huszártisztnak csak a gázsijából kell megélnie; hogy a titkar névleges felesége csak tavaszszal mehet ismét ferjhez; kétségbe kell esnem, mert en mindezeket a garnitúrákat, eladó leányokat, huszártiszteket, sőt még ez elvándó asszonyt sem ismerem.

Mekkora emberszeretet heviti a szomszédasszonynak szívet, hogy mindezzel törődik!

De haljatok esodát; valaki elhatározta, hogy e télen házas jellegű irodalmi szövegeket rendez.

Mindenekelőtt van a háznál zongora, két leány, egy nagyobbcska szoba erre a külön ezélra, hanem vizsgálatásul legyen mondva az ebédőterem még ennél is nagyobb.

Három tanár szólítottatott fel, hogy működjék közre, a zongora tanító is megígérte,

hogy fellép, néhány jogász vállalkozott szaválásra, Leszen szellemes csevegés az irodalomról, művészetéről, eszhetikáról, erről a tiszteltreméltó munusról, változatos eszmecserre zenéről, színházról és leszen hatalmas vacsora.

Minden volt, nagyszerű volt, uttörés vala a tarsas érintkezés haladatán mezején. Hallottunk érdekes felolvasást a »Volapük nyelv»ről, elszavalódott a »Simon Judite» (szegény Nathán zsidó ma-holnap nem csak szalon, hanem udvarképes is lesz) volt csevegés, hanem — mintegy engesztelendő áldozatul — nagybbszerű volt mindennél a remek vacsora. A helyi lapok részletes referátát hozták, mit az asszonyok és leányok, szereplők és halgatók díszes névsora zárt be. Mivelhogy a résztvevőknek utolagos megjegyzései nem valának megörökítve, hadd álljunk itt hiteles forrásokból merítve:

— No, halod, az a tisztelt ur is elhallgathatta volna megjegyzéseit a volapük nyelvről. Soha annál nagyobb sületlenséget nem hallottam.

— Es láttad, hogy adta az alapos tudást, hogy hizott a képe, mikor az asszonyok a kezét szorongattak, pedig én láttam, menyit asítottak.

— Hanem az ipse is jobba n tette volna, ha szavalás helyett elfurulyázta a »Simon Judite»-ot.

— Láttad milyen nagyon szívesen kínál-gatta a háziasszony az egyik tanárt? — Hm, még nem házas ember!

— A süteményt a cukrászól hozatták, nem a kisasszonyok csinálták.

— Hát az az ügyvédné! Olyan poseokba vágta magát, mintha kilenczágú korona illetné meg a zsebkendőjét.

— No tudod, az egész csak komédi volt, én pedig el sem mentem volna, — hogyha nem számítottam volna a jó szivarra és borra.

En megvalom, a tarokk kedvéért látogat-tam el.

Stb. stb.

A szíves házi asszonynak belekerült ez a házas jellegű irodalmi esély kerek két szaz forintjába.

Lehet, hogy tévedek és két száz forintnál is több került, ha hogy feltaksálnám azt a rengeteg szóbeszédét, mely elég társalkodási anyagot szolgáltat huszonöt családnál huszonöt delutáni vizitre, ha feltaksálnám azt a sok kicsinyes ajkbiggyesztést, csipős és gunyos megjegyzést, ezer szövevényes kombinációt, találgatást, irigykedést, ami egy-egy ilyen irodalmi estélynek óriási árnyéka szokott lenni.

Es mindez miért?

Ha lelki szükség nem kívánja meg, ha feltűnési viselkedés kóstitolt bele ilyen étvágyrontó eledelbe, hadd maradjon az el. Nincs ebből haszna a társaséletnek, nem táplálja, hanem visszariasztja az érdeklődést. — Miért olyan eledelt feltálatni, melynek csak említésére is az unalom környékezi a »mulatságot, jó szivart, bort és tarokkot kereső vendégsereget? Egymás iránt való szeretet kell, mely újat szegi a kombinációknak, közös szellemi vágyai vannak, egyformán érezi, hogy tudasa, izlése, művelt-

A Dreyfuss ügyről.

Reg nem kellett szenzáció tárgyát képezni az Ördög szigetre száműzött exkapitány Dreyfussnak az ügye. Két évvel ezelőtt történt, hogy egy fiatal kapitányt a hadi törvényszék elé állították az árulás vádjá miatt és a nélkül, hogy a közönség a tárgyaláson és a tényállásról tudomást szerzett volna, kimondták fölötte a legiszonyabb száműzetés büntetését. A francia nép pedig, amely az feltárat nem nagyon szereti, a zsidót még kevésbé, az elzászi zsidót pedig egyáltalán nem szereti, teljesen megbarátkozott ezzel a gondolattal, hogy a kapitány, aki elzászi volt meg zsidó is, tényleg elkövette az árulást. De egycsek nem tudtak megbarátkozni ezzel a gondolattal. Már maga a szinte mystikus elítélés is feltűnt s azóta az elítél családjának nyomozása, magarangu egyének szöszölése és a legújabb hír, hogy a büntény igaz szerzője ismeretes, általános kétségelt támasztottak.

A lapok felvetették a kérdést: mi bírhatta rá Dreyfust ilyesminek elkövetésére; mert tény, hogy a józan ész előtt felfoghatatlan, hogy Dreyfuss, aki dúsgazdag, boldog családi és rendezett magánviszonyok között élő férfi volt, miért követett volna el ilyen büntényt.

Többen voltak, akik már két év előtt kétkedtek büntetésén — és ha elolvassuk Dreyfuss történetének Folzinettiinek nyilatkozatát, megérlelődik bennünk az a meggyőződés, hogy itt vezetés tévedés vagy gyalázatos rosszakarat játszott közre.

Az a Dreyfuss, aki Folzinetti őrizetere volt bizva, nem lehetett az a megrögzött gonosztevő, aki áruba bocsátja becsületét és egy felőrült, kinek lelkét ölték meg, a kit erőszakkal csuknak az örültek házába, nem viselkedhet másképpen, mint a hogy viselkedik ő, midőn vallatták s midőn egy legkevesébe sem kompetens bíróság eltorle feje fölött a pácziát.

A Dreyfuss úgy napnál fényesebben mutatja, mennyire jogtalan intézmény a hadi bíróság béke idején s ha Dreyfuss ártatlansága kiderül — a mint azt gondoljuk is — akkor ez a katonai bíróság intézményének is megadja a kegyelemdőfést. Az elítelt már két évig szenved száműzetési helyén és csak a legújabb időben foglalkoznak komolyan a per

megújításával. Scheurer Kessner a senatus alelnöke egyike azoknak, kik a per megújítását célul tűzték ki. Ő maga nem akart fellépni mindaddig, míg valaki más az első lökést meg nem adja. S az első lökés immár megtörtént. Az elítelt bátyja, Mátyás, Walsin-Eszterházy gróft jelentette föl igazi bűnösnek. Véletlen vezette rá Eszterházy bonyodalmas anyagi viszonyok között élt s gyakran tetemes összegeket vett föl egy elzászi bankárnál, ki az inkriminált bordereau facsimilijén frappans hasonlatosságot velt felfedezni Eszterházy váltóinak aláírásával. Felfedezését sietve közölte Dreyfuss Mátyással s hosszabb nyomozás csak megerősítette bennök a gyanut vagy jobban mondva a meggyőződést.

S alig hihető a véletlen játéknak, hogy Scheurer Kessner ugyanezt az alakot gyanúsította. Annyi kétségtelen, hogy a dologban van valami. Csak nem tehető fel, hogy a hogy a senatus alelnöke kompromittálja magát s biztos vagy legalább nagyon valószínű alapon kívül meg mer támadni egy harmadik személyt, egy gróft, egy katonatisztet. Valószínű, hogy Scheurer Kessner ezt az ügyet tanulmányozta s gondos kutatás érlelte meg benne azt a gondolatot, hogy Dreyfuss ártatlan s oly komplot áldozata, melynek Eszterházy bizonyára bűntérsa. De nem tehető fel az sem, hogy az elítelt bátyja jogos ok nélkül támadta volna meg a hadsereg egyik, magasrangú tisztjét.

A Dreyfuss ügy további érdekes alakja Piquard, a Annisi ezredes, ki mint az informáló hivatal főnöke biztos tudomást szerezhetett magának a tényállásról. S Piquard, ki ősrégi elzászi katolikus családból származik, határozottan Dreyfuss mellett kardoskodik s egy ízben azt állította, hogy az ezen ügyben lappongó titkot nem fogja magával viinni a sirba.

Mindenesetre érdekes ez a vélemény, amely a francziák között uralkodik. Azt lehet mondani, hogy ma napság a művelt közönség csaknem kivétel nélkül meg van győződve Dreyfuss ártatlanságáról. Csak az antiszemita párt indít erős mozgalmat a per megújítása ellen. A lapok hasáb száma foglalkoznak ezzel az ügyvel, miközben természetesen töméntelen sokat hazudnak. A „Figaro” a legtekintélyesebb francia lap egybegyűjti azok adatait, melyek Eszterházyra nézve terhelőek. Együttal a legkülönbözőbb hírek keringenek. Így különösen az a hír erősödött meg egy idő óta, hogy az egész árulási történet óriási csalás, melyvel annak elkövetője nagy pénzi jutalom bírtokába jutott az által, hogy egy állítólagos árulást fedezett fel. Ezt a hírt megerősíteni látszik a német és olasz attaché nyilatkozata, hogy a francia hadsereggel szembele érintkezések nem voltak. Egy másik lap meg azt állítja, hogy Dreyfuss az antiszemita áldozata. Annyi tény, hogy épp akkor indultak meg az első antiszemita mozgalmak, midőn Dreyfust bevádolták és a vádók antiszemiták voltak. És sajátságos, hogy az antiszemiták makacsul ellene szegülnek a per megújításának. A többiek ellenben azt a meggyőződést vallják, hogy Dreyfuss bűnét Eszterházy követte el, hogy kuzált anyagi viszonyait ily segítséggel akarta rendezni. Ezt igazolja a számos ellentmondás, mely miatt az ő életéről vajmi keveset lehet tudni, meg azt sem, vajjon gróf-e és francia; az a romanticizmus, melybe védekezését burkolja és a bordereau néhány nyilatkozata, melyek nem eredhetnek Dreyfustól, míg ellenben Eszterházy tisztí minőségével teljesen kimagyarázhatók.

Hogy mi itt az igaz, azt csak gyanúsítani lehet; bűnös-e Dreyfuss vagy nem, azt gondoljuk; de vajjon ki fog-e szabadulni jelenlegi nyomoruságos helyzetéből vagy pedig továbbra is ott fogja tengetni szomorú napjait, az csak a jövő titka.

T. B.

A helyzet Budapesten.

A magyar politikai körökben mindjobban terjed az a felfogás, hogy a békés kiegyenlítés nem lesz lehetséges. Bécsből igen beavatott

politikus azt az értelet küldötte le, hogy a helyzet sohasem volt ily válságos, mint ma. Tegnap még bécsi lapoknak innen olyan jelentéseket küldtek, amelyek nagy bizalomról tesznek tanúságot, de ma már a pesszimista felfogás az általános.

Az osztrák kormánynak adott újabb határidő hétfő. Ha eddig nem lesz a provizorium ügye Bécsben eldöntve, akkor Bánffy betérjeszti javaslatát.

Pester Lloyd vezércikkében egyenesen sürgeti az önálló rendelkezésre szóló javaslatokat.

Ez fejezi a kormány álláspontját is. Így tehát el lehetünk rá készülve, hogy a jövő hét végén a magyar parlamentben a javaslat tárgyalása megkezdődik. A pártok már is erősen készülődnek a küzdelemre. A függetlenségi és 48-as párt tagjai beérkeznek a tudósítások, melyekben tudatják, hogy a tagok a parlamenti küzdelemben teljes erejükkel fognak részt venni.

A nemzeti párt nem adja ugyan föl óvatlan álláspontját most sem, de mind öbb jel mutat arra, hogy a 67. XII. tcz. alkotmányos garanciáit egy könnyen nullifikálni egy párt sem engedi s így a szabadelpárt nem számíthat ezen küzdelemben a nemzeti pártnak teljes mértékű támogatására.

Mind a szabadelpártban, mind a nemzeti pártban egyes felszólalások hallatszanak, amelyek az önálló vámnak behozatalát, mint gazdasági azükkétségességet hangoztatják. Politikai körökben azonban arra számítanak, hogy Bánffy teljes egyetelmre fogja hozni pártját és a jobb meggyőződésen lévő, de erőilen párttagok nyilatkozatait el fogja nyomni.

A függetlenségi párttal szemben a kapacitáció arra irányul, hogy a párt a harcot ne most vegye fel. Majd alkalma lesz arra a jövő évre a végleges kiegyezésnél. A közjogi ellenzék azonban úgy most, mint jövőre a végletekig menő harcra kész az ország gazdasági önállóságának elérésére és a provizorium meghiusulta esetén a szövetséget törvény szerint lejártnak kivanja tekinteni, melyet egyoldaluan meg se állíthatunk.

Hogy ebből szenvedélyes és végletekig menő harcok fognak előltni, azt politikai körökben teljesen bizonyosnak tartják.

A bécsi események.

Bécs, decz. 1.

A király köszönete Badeninak.

A bécsi félhivatalos lap ma pótolja ki azt, a minek hiányáról tegnap megemlékeztünk, t. i. a király elismerését Badeni iránt. A ma közzé tett királyi kézirat igen meleg hangon emlékezik meg Badeni hí szolgálatáról, úgy az utóbbi miniszterek érdemeiről is.

Az elbucuztatott miniszterekhez intézett kéziratokban a -- Badeni, Ledebur és Guttenberghez intézettek kivételével — ő felsége mind-nütt hang-ulyozta, hogy számít az illető urak új alkalmaztatására.

Az új kabinet eskütétele.

Az új miniszterek ma délelőtt tették le az esküt az uralkodó kezébe. A miniszterelnök megeskütésénél Abensperg-Uraun gróf főkamara és Goluchovszky gróf külügyminiszter interveniáltak. A többi miniszterek megeskütésénél a főkamara és a miniszterelnök. Az esküjarmát Haunschild báró közoktatásiügyi miniszter tanácsos olvasta föl. A megeskütés után ő felsége a kihallgatási teremben fogadta a miniszteriumot és minden egyes minisztert kegyes megszólításban részesített.

A király ma az új minisztérium tagjai közül külön kihallgatáson fogadta Gautsch miniszterelnököt. Délelőtt 9 órakor ő felsége Goluchovszky gr. külügyminisztert fogadta. Később pedig Badeni gróft fogadta hosszabb magánkihallgatáson.

A helyzet nehézségei.

Fautsch báró miniszterelnök ki a tegnapi nap folyamán a jobboldali pártok vezérével tanácskozott ma a baloldali pártok klubelnökeivel folytatja pour parlereit.

G. M.

A helyzetet itt mindinkább világosabbnak és súlyosabbnak tartják. Ma úgy a jobb, mint a balpártok egyesült végrehajtó bizottságai tanácskozasokra gyűttek össze, hogy a megváltozott helyzettel szemben álláspontjukat megbeszéljék.

Megnehezíti a helyzet kibonyolódását az a körülmény, hogy a jobb- és baloldali pártok a legkisebb bizalommal sem viseltetnek egymás iránt.

Az ellenzéki oldalon erősen kétségbevonják, hogy a provizorium, akárcsak a felévi is, keresztülmegy, mert az ellenzék ragaszkodik az elnökség eltávolításához és a Lex Falkenheim visszavonásához első sorban, azután a nyelvredeleti kérdés megoldásához.

Ezzel szemben a jobboldal támaszkodva szavazatainak számszerű erejére és arra a körülményre, hogy szolidaritása megindaghatatlan arra az álláspontra helyezkedik, hogy neki a kormánnyal szemben nincs szüksége bármily engedékenységre.

A jobbpártokhoz csatlakozott különben már a Stojalovszky-csoport is, mely tudvaleg Badeni ellen eleinte kérelhetetlen ellenzékeskedést folytatott.

A jobboldalról már-már kihallatszik az a jelszó:

„Mi a parlamentet egyszerűen nélkülözhetjük!”

Enek a jelszónak a hangoztatásához igen érdekes kommentárt ad az a kiáltvány, melyet ma Prágában bocsátott ki az öcseknek partja nevében dr. Rieger Ferencz, a régi, ismert federalista.

Delután öt órkor a képviselőház folyosóján nagy számban vannak együtt a képviselők, — mert úgy a jobb, — mint a baloldali pártok végrehajtó bizottságai fontos ülést tartanak.

Gautsch báró megjelent a jobboldali pártok bizottságának ülésén. Megjelenése után híre ment ez a hír óriási feltűnést és mozgást kelt, hogy a képviselőház egyáltalán nem ül össze most, hanem a kormány a birodalmi törvény 14 §-a értelmében kap felhatalmazást az ügyek folytatására.

Prágában valóságos forradalmi hangulat uralkodik. Az egész városban nagyarányú tüntetések és zavargások folynak. A katonaság kivonult és heves összeütközések támadtak a zavargókkal. A katonaság szuronyt szegezve ostromolta a tömegeket, miközben számos sérülés történt.

Óriási rendezavarásoktól tartanak. A katonaságot megszorítják.

Színház.

Otthon. Suderman H. drámája az „Otthon” került tegnap színpadra. Ismét zúfoltan megöltötte a közönség a nézőteret resin: a darab kitűnősege, resin a szereplő személyek játékának élvezete miatt. Mondhatjuk, hogy a tegnapi előadás szép nivón állott a szereplők igyekeztek feladatuknak megfelelni, de ez legjobban Komjáthy né Závodszy Teréznek sikerült, ki a darab legjobb szerepeinek egyikét, Magdat játszotta. Komjáthynek meg van az az igazi tehetsége, hogy minden szerepet a mi kezébe kerül a művészet bűvés erejével élvezetessé, s nagygya teyen. Minden mozdulatának minden szavanak meg van a maga hatása, meg van a maga helye. A tegnapi szerepében is egyik legjobb alakítását mutatta be. — Igazán kierzett játékából az a fomotivum a mi vezette a szerzőt is Magda jellemének megalkotásában. Gyönyörű, könyekre fakasztó jelenete volt midőn az anyai szeretet összes melegségevel egyetlen boldogságaról, gyermekéről beszél a közönség minden jelenetét viharos tapsokkal jutalmazta, a felvonások után pedig többször hívtak lampák elé. Amly szivesen megy a közönség az ő játék élvezésére a színházba ép oly lelkességgel odaadással tapsol neki. A közfigyelem még Békés Gyula fiatal színészünk felé fordult. Ő Schwarcze ezredes szerepét játszotta, nem elég helyes felfogással ugyan, de mégis nagyobb sikerrel, mint Dunán Pé-

terrel. Tegnapi előadásában sokkal több jó s dicséretes vonást fedeztünk föl a közönség is jobban tapsolt e egy babérszorosúval ajándékozta meg Vidor Dezső a kormány-tanácsos szerepében, igen gyenge alakítást nyújtott. Komjáthy a lelkes, Szabó Irma Mariska és F. Csiga házy Etel Augusztia szerepében jól megáltak helyüket.

Táviratok

Országgyűlés.

Budapest, december 3.

A képviselőház mai ülésének elején Szilágyi elnök bejelentette Szapary László gf. fiúmei kormányzó lemondását a mura-szombati mandátumról. Kitzük az új választást

Kossuth Ferencz interpellálta a miniszterelnököt, hogy mi a véleménye az osztrák parlamenti erőszakoskodása ügyében a melyek nyilvánvalólag sértik az alkotmányt s kényszerítik Magyarországot arra, hogy megszüntesse Ausztriával szemben a megegyezési alkudozásokat. Kérde Bannffy t. mikor nyújja be a javaslatokat a mostani közös ügyek felett teendő önálló rendelkezéséről.

Forradalom Prágában.

Budapest, decz. 2. (A Debr. erep. táv.)

Prágában jelentik, hogy ott a helytartóság kihirdette az ostromállapotot, elrendelte a sáfárumot. A katonaság tegnap este nem bírt a cseccseikkel, mely revolverrel lőtt a katonaságra, amire többszörös sortűz volt a felelet és az eredmény számos halott. — A pánik óriási.

Ujdonságok.

* **Tanácsülés.** Ma d. e. a városháza nagytermében Simonffy Imre kir. tan. polgármester elnöksége alatt tanácsülés volt, melynek tárgyait a rendes folyó ügyek képezték. Az ülés végén pedig dr. K. Szalay Béla újonnan kinevezett tb. ker. orvos tette le a szolgálati esküt.

* **A város papirszükséglete.** Debreczen város egy évi papirszükséglete ennek beszerzése végett nyilvános árlejtést hirdetett. Ma volt a beadott ajánlatok felbontásának határideje s a város a szállítással a hermanecz papirgyárt bízta meg, amelyek ajánlata a számos részvevő czégek közt a legolcsóbb volt.

* **A bejelentő hivatal ügyforgalma.** Debreczen sz. kir. városi rendőri bejelentő hivatalának nov. havi ügyforgalma a következő volt. Beérkezett 177 közigazgatási és 154 kihágási ügydarab. Kiadott 90 cseledekönyv, 7 igazolási jegy és 20 ideiglenes igazolvány. Elintéztetett összesen 12627 bejelentési lap, míg felvilágosítást 5269 esetben adott a hivatal.

* **Főiskolai ünnepély.** Diszes ünnepély folyt tegnap delután 5 órkor a főiskola dísztermében. Mar 5 órára teljesen megtelt a nagyterem városunk előkelőségeivel s nagyszámú női közönséggel. Az egész kis ünnepély gyönyörű s kiváló izléssel volt rendezve, s megerdemelt azt a kitűnő sikert, a mit aratott. Az ünnepélyt a főiskolai énekkar nyitotta meg egy remek énekszámmal melynek elhangzása után Ferencz Gyula akadémiai tanár tartott gyönyörű beszédet a főiskolai ifjúságnak a közönséggel való érintkezéséről s ennek hasznos voltairól. A beszédet lelkes óriási taps követte. Ezután Keresztész Karoly 4. jh. szavalt szép sikerrel és erővel. Tőle sem maradt el a taps. Ezután Farkas Imre 1. jh. olvasott fel a társaság költeményeiből, melyekből lapunkban fogunk mutatványokat közölni. Ezután Nagy Dezső 3. jh. lépett az emelvényre s gyönyörű czimbalomjátékával elragadta a közönséget ugyanmilyra, hogy játékát meg kellett ismételnie. Főlöszleges játéka felett bármiféle dicséretet mondani, hisz a ki őt már hallotta, maga elé képzeheti a tegnapi sikerét. A következő szám a Maklári Pap Ernő 3. th. vizsgálata volt. Az első részt a főiskolai kantus

éneke zárta be, magyar népdalokat adott elő. A második részét az ünnepélynek Virágos Sándor 3. th. komoly szavallata nyitotta meg, igen szép hatást ért el. Ezután Kun Béla 2. jh. olvasott fel, mely után Juhász Sándor 8. th. szavalt egy melodramát. Zongorán kísérte Ujfaluassy Géza 8. o. A következő szám Boros Lajos 2. jh. vig szavallata volt, amellyel derült hangulatba hozta a közönséget, s óriási tapsvihar után neki is még egy költeményt kellett előadnia. Majd ismét Kun Béla 2. jh. lépett föl, Szabolcska Mihálynak ez ünnepélyre be küldött költeményeit olvasta föl. Az utolsó szám a főiskolai énekkaré volt, mely Ujfaluassy G. kisasszony zongora kísérete mellett a Király indulót énekelte el kitűnő sikerrel. — A közönség igazi jó kedvvel hagyta el a termet. Ifjaink az év folyamán még fognak rendezni új fölolvásó estélyt.

* **Vakmerő rablás az utcán.** Vakmerő rablást követett el két ismeretlen tettes tegnap este 7 és 8 óra közt a szatmári piacon. Weisz s Károly aranyos megyesi lakos, a Markovits és Szatmári terménykereskedő czég bevásárlója tegnap este felé vett át 4000 frtot bevásárlási czélokra a czég szatmári irodájában. Az irodahelyiség ablakai az utcára nyílnak s abban az időben, mikor Weisz a pénzt felvette, nem voltak lefüggönyözve. Mikor a bevásárló este 7 óra után szállására hazament, utközben a piacon két eméler megtámadta és mielőtt segélyért kiálthatott volna egy tarisznyat húztak a fejére s kezeit összefogva a belső zsebében levő 4000 frtot elrabolták. Abban a pillanatban, a midőn a rablást végrehajtották, léptek zaja hallatszott. Rendőrök jöttek, amit a rablók megérezve, hirtelen eleresztették aldozatukat s szaladásra fogták a dolgot. Két perc múlva rendőrőrzarat már ráakadt a kirabolt Weiszra, a kit megszabadítottak a fején levő tarisznyától. — De akkor a két rabló már elmenekült az éjsötétjében. A szatmári rendőrség most minden igyekezetét a tettesek kinyomozása és kézre kerítésére fordítja.

* **Uj megyei bizottsági tagok.** A szeptemberi megyei közgyűlés határozata alapján november 23-án 8 új megyei bizottsági tagot választottak a megye különböző czéskéiben, így H. Dorogon, Csegén, H. Nanáson, Hajdu-Böszörményben, Kabán, Sámsonban 1—1, Hadházon 2—2 bizottsági tagot. A 8 új bizottsági tag igazolása végett f. he 13-án d. u. 3 órára a vármegyeháza nagy termebe az igazoló választmány Karap Mór elnöksége alatt össze van híva, a hol a választások ellen beadott felebbezéseket is el fogják bírálni.

* **Hajduvármegye a honvéd iskoláknak.** Hajduvármegye állandó választmánya a honvédelmi miniszter ama köriratát, melylyel az új katonai intézeteknél alapítvány tételre szólította fel a vármegyét, azon javaslattal terjesztette a mult közgyűlés elé, hogy tekintettel a pénzügyi szűk viszonyokra, ne teyen semminemű alapítványt a megye. A közgyűlés azonban visszaadta az ügyet, megbízván Rásó Gyula kir. tan. alispánt, hogy dolgozzon ki javaslatot arra nézve, miből és miből tehetne a megye alapítványt a vármegyei ifjak érdekében a katonai intézeteknél. Hajduvármegye állandó választmánya tegnapi ülésében Rásó Gyula előadása alapján elhatározta, miszerint javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy két 5—5000 frttos alapítvány létesíttessék, a mely öszeg fedezetét a jövő évben kivendő 1 1/2% pótdadón találja. Ilyen alakban kerül ez ügy a f. havi közgyűlés elé.

* **Juhász Kálmán temetése.** Tegnapi lapunkban megemlékeztünk, a Juhász Kálmán kamarai ígató hirtelen haláláról, mely szívvelhűdés következtében történt. Juhász Kálmán 12 évig volt a

kereskedelmi és iparkamara hivataluoka és állását mindig pontosan és szorgalmasan betöltötte, úgy hogy temetéséről, — mely tegnap délután a közközházból történt — a kamara gondoskodott. Ott voltak Serly Ede, Grünwald József, Komlóssy Mikós, Vettesy Béla és számosan barátai közül, mivel a megboldogult titkára volt azon asztársaságnak, mely évenként nagyobb összeget szokott fordítani a szegények is ápolására. — Koszorút a bános szűők, az iparkamara és az említett, asztaltársaság tettek a korán elhunyt ferfi koporsójára

* A legsötétebb Busi utcából. A Busi utcában nem a legfenyesebb állapotok uralkodnak. Olyan sötétség borítja a környéket, hogy az a jámbor utas, akita a rossz sorsa arra vezet, fejfel minden minden fanak és bokornak az utcai tökéket embernek nevez, alázatosan megsüvegei. A Sárközi Mari szatocsüzetét pedig a sötétség leple alatt valami fidelis cimborak minden harmadnap feltörik, úgy hogy ha lett volna a boltban valami elvinni való a gaz fickók már rég tönkre tették volna az: a mestész halandót aki a Busi utcában batorkodott üzletet nyitni. A legutóbbi beörés tegnap éjjel történt harmadnapra tehát előreláthatólag holnap ismét tisztelgetük fogják tenni a beörös urak. Jó volna ha holnap este a rendőrség egy embert küldene a színhelyre vigyázni; legalább akkor oly szavahihető tanu szemel előtt törnék fel a szerencsétlen botlósokat kinek szavaiból a rendőrség is meggyőződést szerezhetne a Busi utcai állapotokról.

* Halál a szemétdombon. Megirtuk tegnap, hogy a Gilányi kaszárnya mögött levő szemétdombok közt egy emberi hullát találtak. Erre vonatkozólag ma azon értesülést vettük, hogy az elhunyt Bíró István nevű 46 éves debreczeni születésű, jelenleg foglalkozás nélküli iparos legény volt. A megboldogultat ma temették el rokonai.

* Megverték egy huszárt. Nem hatvan frtjéért, hanem szerelmes szívéért, Belebolonult egy dohánnyári csillagba, akit folyvást üldözött szerelmével. A leány azonban nem reagált az egyenruhából fakadt érzelmekre, mert... igen... mert nagyon erényes és szende vala, és mert nagyon csinos kőműveslegény foglalta le minden szabad idejét. Tudta azt a huszár, de azért nem vonult vissza. Utóvégre a retirálást a privátéletben nem teszi kötelezővé a szolgálati szabályzat. Azt is tudta, hogy hetenkint kétszer a boldogfalvai kert egy kis házikójában szokott találkozni a kőműves és a dohányleány, amikor rendszeren a hölgy jelenik meg hamarab Tegnapielőtt este szintén találkozniok kellett s ezt az időt választotta ki a hadi az utol-ó roham megételére. Ott ólálkodott a házikó körül, várva, mikor tűnik fel a kedves leány alakja. Jó két órai varakozás után végre megjelent a gyöny, akihez szerelmeittasan közeledett a huszár, két lépésre. Tovább nem, mert akkor észrevette, hogy az nem a szeretett leány, hanem egy vén — parasztasszony. Ijedten ugrott vissza, de a hirtelen mozdulattól a banya is megrémült és tolvajt, gyilkost kiabálva szaladgal ide-oda. A larmára a közeli házak lakói összeröföntek és lefűltek a szerelmes katonát, majd ütlegelni kezdték a sötétben. Csak mikor valaki gyufát gyújtott, vettek észre, hogy nem csavargóval van dolguk, amire a foglyot vallatásra vették, hogy mit keresett a ház körül? A huszár bevallotta, hogy hölgy van a dologban, azzal kell neki ott találkozni. Ez indoklásra el is eresztették volna, de szerencsétlenségére éppen akkor érkezett meg a vetélytárs, a kőműves, a kit a huszár beszédére féltékenységi rohamok vettek elő s dühösen támad a pörüljárt szerelmesre. Üti, veri, pofozza a szegény szerelmevagyó

katonát, a kinek ezalatt véletlenül eszébe jut, hogy a retirálás mindazonáltal a magán életben is cultiválható s kiszakítva magát kintója kezeiből, gyors iramban vágatott el a boldogfalvai kert környékéről, magával vivén szerelmi vágyait.

* Város pótdadó nélkül. Valamikor Debreczen is az volt. Még nem is olyan régen. Most azonban már csak egy olyan várost tudunk, mely még nem kaszárnyázta el a jövedelmét és ez egy delvidéki város Vinga. Összeállította és külön füzetben nyomtatásban is kiadta Vinga város 1898. évi költségvetését, mely 46524 frt 22 szükséglettel szemben 46751 frt 43 kr fedezetet, vagyis 209 frt 21 kr fölösleget mutat ki. E szerint Vinga városban a jövő évben nem vetnek ki egy krajcár községi pótdadót. Érdekes, hogy a város 150,000 frt beruházási kölcsönt szándékozik fölvenni, a melyből 30,000 frttal átalakítják a város-házat 10,000 frttal új plébánia lakot, és 10,000 frttal új ovodát építtetnek; ezenkívül 10,000 frt szantak két artézi kut furatására, 20,000 frtot a nagy piacster kikövezésére, azután tataroztatják a város nagyvendéglőjét, kibővítik az iskola-épületet és több ezer forinttal dotálják a város különböző közalapját. Ezt a 150,000 frtos kölcsönt is külön pótdadó kivétele nélkül fogják fedezni, még pedig úgy hogy a város ezer holdas közlegelőjéből 320 holdat kihalastanak, szántóföldként berbeadnak és a befolyó 7—8000 frt évi haszonbérből törlesztik a kölcsönt.

* Egyházi közgyűlés. Az ágost. hitv. ev. egyház folyó hó 5-en azaz vasárnap délelőtt 11 ó. a templomban egyházmegyei elnökség választása tárgyában egyházi közgyűlést tart. Választandó pedig: f ő e s p e r e s a l e s p e r e s é s e s p e r e s s é g i f e l ü g y e l ő. Szavazati (választói) jogai bir az egyháznak minden önálló férfi, özvegy vagy vegyes házaságban élő női tagja, ki az egyház fenntartásához hozzájárul. Ezen közgyűlésre az egyház tagjait tisztelettel meghívja. Debreczen, 1897. decz. 2. Az egyház elnöksége.

* Magyar étlap. Ha egy francia, vagy egy angol utazó Budapestre téved, semmi körülmények között nem halhat énen — föl tevé természetesen, hogy pénz van. Az idegen, ha megehezett, egyszerűen bemegy a legközelebbi vendéglőbe és kezébe veszi az étlapot. Az első pillantás után megelégedetten mosolyog és önelégülten mondja:

— Milyen előzékenyek a magyarok. Látnak, hogy idegen vagyok, tehát angol (vagy francia) étlapot adnak. Szép dolog, igazán szép dolog!

És olvasni kezdi az étlapot.

— Poulet à la Marengo.

— Rostbeauf.

— Potage à la Napoleon.

— Crem.

— Giardinetto.

Meg előnyösebb kelyzetbe jut a német vendég, mert az még a nemzeti ételünket is csak a saját nyelvén rendelheti.

— Madschar Gollasch.

Csak bennünket, szegény magyarokat, a kik semmiféle idegen nyelvet nem beszélünk, csak a legidegenebbet — a magyart érheti az a szerencsétlenség, hogy sok helyen semmit nem tudunk az étlapról rendelni.

Ezen a komikus állapoton akar a budai vendéglősök egyrésze változtatni. E czélból december 1 ere gyűlést hívtak össze, melyen a magyar étlap kérdését fogják tárgyni.

* III. Béla temetése. Az utolsó Árpád-házi király, III. Béla és neje, Antiochai Anna királynő temetésének programját most állítja össze a miniszterelnökség. A gyászszertartás igazi királyi pompával fog vegbemenni. A gyászszertartás programjának minden pontjára nevez határozatra jutott már a miniszterelnökség, csak még az nincsen eldöntve, hogy a szertartást menettel kössék-e össze? Az erekiyeket a budavári Mátyás-templomban diszes ravatalra helyezik s a közönségnek közszemlére bocsátják. A templomi gyászszertartást és beszentelést Vaszary Kolos bitoros herceggel fogja végezni fényes segédlettel

s a beszentelés után azonnal a templom alatt külön erre a célra berendezett sirboltba helyezik az erekiyeket végleges nyugalomra. A temetés napját szintén most, a programm öszszeállításánál állapítja meg a miniszterelnökség.

* Az adófizető közönség figyelmébe. F. é. decz. hó 3 és 4-en azaz pénteken és szombaton az adópenztár és adókövető hivatalok takarítás végett zárva lesznek.

* Aki leleplezte a lánchidat. Veszprém megye egyik kicsiny falujában, Pinkócson a napokban halt meg az agg Frick Jakab varga. Az öreg ember arról volt nevezetes, hogy ő tette csuffa a lánchid oroszlanait. Mert Frick Jakab valamikor nagyon regen, mikor még nem volt a feje galambbész, mikor meg pajkosan ugrándozott a majszter virgácsai után, Pesten volt inasgyerek. Akkor készítettek el a lánchidat s a kíváncsiak közt — amint ezt most beszéik Zalában és Veszprémben — volt a Jakab inas is. Alig ért a kóroszlánokhoz, nagyot kaczagott a pompásan kifaragott állatokra. Ott állt az oroszlanok szobrasza Marschalkó János is, — aki érdeklődve leste a hatást. Eddigél mindenki dicserte a művet, csak éppen ez a susztergyerek talal gancsolni valót. Idegesen kérdőre vonta:

— Min nevezsz?
— Az oroszlanokon — felelt vigyorogva Jakab inas — hihih, hihih, hát nem látja, hogy — nincs nyelvük.

Marschalkó uram a homlokára ütött. Bizony meglepedkezett az oroszlannyelvekről s nem is tulta elviselni a sok gunyolódást, mely Frick Jakab miatt érte. Azt beszélte róla, hogy a nyelvetlen oroszlanok miatt öngyilkos lett. Frick Jakab pedig visszavonult a kis veszprém megyei faluba, ott folytatta a becsületes susztermesterséget. Az oroszlanokat azonban nem nézte meg többé életében.

* Hölgyek figyelmébe! Kronovitz Matild női-ruha varróné lakását Budapestről Debreczenbe, Nagy-uj-utca 1707. szám alá. Weinberger Lajos ur házába helyezte át, Csakis előkelőbb, legújabb divat szerinti munkákat teljesít.

* Asatások Szoboszlón. Megemlekeztünk arról, hogy Cseke Maté szoboszlói kertjében milyen érdekes és értékes régiségekre bukkantak. Lőfkovics Arthur debreczeni ékszerész, akihez a talált régiségeket behozták, engedélyt kért a Nemzeti Muzeum igazgatójától arra, hogy a jelzett helyen asatásokat eszközölhessen. A szükséges engedélyt mekapta, az asatásokat megkezdtek, sőt már be is végezték, mert az nem vezetett a remélt eredményre.

* Találatott tegnap egy csinos kiállítású kettő-övű vadászfegyver. Igazolt tulajdonosa átveheti a mezőrendőrségitanyaságnal.

x Sebesy Basset Vilmos operaénekes, ki 3 évig Németországban, 9 évig Amerikában mint színész és ének-s működött, itt szülővárosában az angol és német nyelvben privát tanítást elvállal. Czime Mikós utca 1915.

* Közönségnyilvánítás. A debreczeni zsr. elemi iskolába járó szegény gyermekeknek téli ruhával való ellátására a következő némes adományok folytak be: Lichtschem Sam, Lichtschem Mányhért 40—40 kor. Reichmann Armin, Fischben Ign., Erber Vilmos, Hartstein Peter, Fleischmann Mór, Biedermann J., Rosinger Laj, Falk Lajos, Kandel F., Dr. Freund J., Hartstein Józ, 20—20 kor. Liedermann Mihály 16 kor. Dr. Popper Mór, Dr. Bakonyi Samu, Drücker Mór, Weinberger Laj, Darvas Izidor, ifj. Schvarcz Vilmos, Dr. Balkányi M., Berger Henrik, Dr. Kemény Mór, Fried Emil, Ormódy Lajos, Hartstein Lipót, Weisz Sándor, Fürst Ödön, Geiger Simon, Steinberger Gy. Nagy Jak., Hochfelder Jak., Hollander Gy., Kohn Adolf, Weisz Lewy, Fischer Adolf, Rosenfeld Salamon, Berger Jenő, Lukács Armin, Kacz Mihály, Lusztig Károly, Knöpfler Bernát, Löw Zsigmond, Emerich Arnold, Flamm Marton, Kainer Adolf, id. Kellner D., Hartstein Kálmán, Lőfkovits Arthur, Falk Armin, Fried Leo, Bechert Manó, Weichinger K., Ernst Peter, Ranunkel H. és fia 10—10 kor. Goldblatt Jakab 8 kor. Weisz Mór (terményker.)

Dr. Balázs Bertalan, Dr. Fejér Ferencz, Dr. Glück Gáza, Márkus Miksa, Hirsfeld Armin, Rosenthal Dániel, Hasch József, Schwarcz Vilmos (butoros) Falk Imre és Társai, Berger Vilmos, Klein Aladár. Szőlősi Ferencz 6-6 korona. Asztaltársaság 5 korona. Katz Jakab, Deutsch Albert, Ungár Albert, Hidvéger Mihály, Jakobovits Aladár, Kohn Lipót, Balogh Ede, Stark Ignác, Rosenfeld Jakab, Tafler Ignác, Kalmár Lajos, Adler Simon, W. K. Dr. Orvos Lajos, Roth Lipót, Goldstein Mór, Szegal Zsigmond, Sorger József, Deutsch Ignác, Kacz Lajos, Weisels Arnold, Preiser Salamon, Weisz J. Lajos, Reich Heró, dr. Szántó Samuel, Terei József, Mendelovics L., Kupfer József, Gelberger David, Weisz Menyhért, özv. Rosenberg Albertó, Kallner Károly, Markovics Károly, Péterli Benő, Baum Miksa, Fisch testvérek, Schner Samuel, Lusztig, Hamgyei, Róth Ignác (sökereskedő), Brünn Zsigmond, Lederer Marton, Fried Lajos 4-4 korona, dr. Weisz József 3 korona, Rosenfeld Mór, Feldman Gyula, Guth A., Weisz Ignác, Havas József, Hauer Bert, Csengeri Ferencz, Zelenka Samuel, Hoffmann és Kronovics, Kohn Mór, Wiener Adolf, Kohn Henrik, dr. Kardos Albert, Fleischer Jakab (Pályi), Kovács Deszö, ifj. Kellner David, dr. Weisz Bernát, Dr. Kenézy, Klein János, Grünberger Ignác, Fischer Emil, Kohn Sándor, Dr. Hüter Károly, Rozsa Lajos, Klein Miksa, Jónás Lipót, Kohn Hermann, Eizer Izidor, Friedmann Abraham, özv. Weissenbergné, N. N., Steier Gyula, Bekési Albert, Rosenberg Simon, Stern Izidor, ifj. Csengeri Ignác, Erős Jakab, Deutsch Anna, Friedl. né. Scherz és Krammer, Widder S., Fodor Jenő, Hevesi Gy. Keszenbaum Jónas özv. Mandiné, Lechtblau Albert 2-2 korona, Róth A. N. S. Kohn kőfaragó, Schwarcz Izso, 1-1 kor. N. N. 60 fi, Baros Testv. 6 rubára való szövet, Stern J. és testv. 30 pár harisnya, Kacz Hermann 1 téli köpeny, Schwarcz M. L. 4 drb. aló nadrág. Fogadják a nemes adakozók a szegény fázós gyermekek nevében köszönetünket a debr. izr. iskolaszék nevében; dr. Popper Mór iskolaszék elnök. Darvas Izidor, iskolaszék pénztáros.

Érdekes számok.

Október hónap népesedési statisztikája.

Ismét megjelentek a kir. központi statisztikai hivatal havi közlemenei, euttal az október hónapról szólók, a melyekből érdekesen és tanulságosan világlik ki sok mindenféle

Igy példának okáért, a házassági statisztika a következő érdekes adatokat mutatja föl: Mint mindig, úgy az idén is nagyban föllendült a házassági kedv októberben. Persze, közeledik a tél, a hideg közvényelősejítő, didereggető tél, ez még a legmegrögzöttestb legényember szemében is kíváncsiságot tesz a jó meleg lakást, amely gondos feleség nélkül csak féannyit ér. Októberben tehát Magyarországon és Fiumében kötöttek összesen 9244 házasságot (szeptemberben, mikor némileg még a nyári mulatozások jarták, bezzeg csak 5895 frigyre adta aldását a pap!) Az októberi házasságkötések közül Budapesten 487-et kötöttek. A legtöbb házasság az országrészek között a Duna-Tisza közei jött létre, a Dunán túl aránylag a legkevesebb, Zomboré a palma aránylag a legtöbb kötötték a múlt október hónapban a legtöbb házasságot. Vegyes házasság volt 1203, majdnem 500-al több, mint szeptemberben. A keresztény-zsidó házasságok száma 20, ebből 8 esetben a nőlegény volt zsidó s a menyasszony keresztény, 12 esetben pedig keresztény nőlegény lépett zsidó menyasszonnyal házasságra. A születendő gyermekek vallása iránt megegyezés 242 esetben jött létre, az összes vegyes házasságoknak egyötöd részében; — még pedig az esetek többségében (53%-ában) az anya vallásának javára. A legtöbb megegyezés — számszerint 160 — a r. kat. vallásnak kedvez. A 20 keresztény-zsidó házasság közül 10 esetben jött létre

megegyezés a születendő gyermekek vallására nézve, ezekből 1 szőlő a zsidó, 9 a keresztény feljávára.

Mint a házassági statisztika természetes folyamánya következik a népesedési statisztika statisztikája Születtek halálosnak, 53,905-en, elhaltak, sajnos 37,668-an. A népesedés többlete e szerint 16,237. Mégis általában veve az idei októberben a népesedési mérleg sokkal kedvezőtlenebb mint a múlt évben: majd ördöfélézerrel kevesebb a népszaporodás. Az idénre visszatérve, októberben aránylag a legtöbb születési eset a tiszántúli megyékre, a legkevésbé a Tisza-Maros szögére esik. Mint szeptemberben októberben is Szabolcs vármegyében volt a legkevesebb, az egrit meg, ha szabad így kifejezni magunkat: ez a megye mutatja a legnagyobb születési arányszámot, Leghátul következnek a sorban Kraszó-Szörény megye. Városok közül a legkedvezőbb Szabadka, a hol legtöbbben és legszomorúbb Ujvidék, a hol legkevésbé születnek. Erdő-persze októberben.

Valamint a születés, úgy a halandóság is a Tiszántúli volt a legerősebb, még pedig Szabolcs vármegyében. Viszont a legkedvezőbb arányszámot Honföldön a megye mutatja. A legnagyobb arányszámot Budapest és Székelyváros szerepel, a legkevésbé Szatmár-Németi. Majd harmadfélszáz azoknak a községeknek száma, hol októberben a halálos születés önnél többel multa felül. Trenches és Somogy- és Szilágymegyékben pedig igen nagy az olyan községek száma, a hol születési eset egyáltalán elő sem fordult.

Ha többen születtek is, mint a mennyien elhaltak, mégis megdezmálták a lakosságot alaposan a fertőző betegségek. Legtöbb áldozatot ezuttal is a tüdővész szedett: 3800-nál többet a mely számból 152 jut magára Budapestre. Legtöbbben pusztultak el a tüdővészben a Dunán-túl 990-en, legkevésbében a Tiszán innen: 319-en. A számarhurut és a gyermekölő torokgyík (difteritisz) leginkább Erdélyben pusztítottak, előbbi 1200, utóbbi is majdnem ugyanannyi embert ölt meg. A skarlát áldozatai 644-en, a hasifuzszi 800-an, a vérhasai 350-en vannak. Mindeme betegségek főleg a Királyhágón túl való részben pusztítottak. Végül megemlítendő, hogy 272 halottja volt októberben a kanyarónak, vesztettségben pedig mindössze egy ember pusztult el.

A tűz romboló eleme a múlt októberben korántsem okozott oly kárt, mint az előtte való hónapokon: a tüzesetek száma 1267 volt. Ezek közt van 146 gyújtogatási eset. Egész néve októberben 2399 tűzkárosult volt, a kár összege 2,075,059 fr.

A mezőgazdasági munkás kérdés megoldása.

Annak a törvényjavaslataknak, a melyet Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a parlament elé terjesztett a munkáskérdés szanálására, már az alagondolata is elárulja, hogy az nem a hivatalos bureau terméke; meglátjuk rajta az ország valamennyi vidékével számoló kiváló gazdász és jogászalme. A törvényjavaslataknak vezérszelleme dokumentája a czéltudatos agrárpolitikai, mert a midőn a munkaadók és a munkások jogviszonyait rendezzi és szabályozza ugyanakkor általános közérdeknek teszi meg a legnagyobb szolgálatot.

Gazdasági politikánkra nyereség ez a törvényjavaslat, mert a mellett, hogy rendkívül szigorú intézkedéseket szab, egyuttal a legenyhébben s a legbarátságosabb módon oldja meg azt a kérdést, miképp élhet meg a jó munkás a jó munkaadó mellett.

Az az alapelv, hogy a javaslat a szabadegyezkedést semmiféle irányban nem akarta befolyásolni és csakis a kialakított egyezkedés tárgyát képező megállapodásokat óhajtja szigorú szabályzat és törvény alá vonni, helyes felfogásról tanuskodik itt, ebben a

pontban oldódik meg a kérdés igazi lényege. Ez a pont szankcionálja és biztosítja a jogokat mindkét félre nézve egyenlően, minden beavatkozás nélkül és mégis oly rendben, a mint azt a szabad elhatározás diktálja.

Eddig is a szabadegyezkedés volt alapja a szerződéskötesnek, de a szerződésben lerakott kötelezettségek fölött bajos volt különösen a munkásokra nézve kedvezően dönteni, mert az 1876-iki törvény erre vonatkozólag szűk korlátokat szabott meg, különben is a szerződéskötesek a munkaadók és munkások között nem bírtak azzal az erővel a melylyel a mostani törvény bírni fog.

A törvényjavaslataknak ez a része teljeseleg ki fogja küszöbölni azokat a tarthatatlan állapotokat is, a melyek a folyó évben már oly erősen a felszínen voltak; nem fog ugyanis többé előfordulni az az eset, hogy a kialakított bérből bármiféle ürügyek alatt levozasokat tehessen a gazda; viszont azonban a gazdára nézve is gyorsabban és előnyösebben be fogja fejezni munkáját, ha biztos tudatában van annak, hogy mindazt, a mire szerződése a gazdát kötelezi, hiány nélkül kézhez fogja kapni.

A minő védelemben reszesíti majd a törvény a munkások ügyét, ugyanolyan intézkedéseket foglal magában a munkaadókra nézve is; a gazda ép úgy nem huzhatja a rövidébbel, mint a munkás.

Azok a jogok a melyek a munkás előnyére vannak rakva, meg vannak örökítve a gazdáknak javára is.

A munkás biztosítva van keresetében, ha keresni akar a munkaadó pedig törvényesen szerződött munkásai jó munkájában. Nemzeti érdekek követelik ezt a jó viszonyt, mert a nélkül nagy veszedelemben is kerülhetne az ország mezőgazdasága; mi tévők lennének a jövőben, ha a gazda a munkás önkényének vagy a munkás a gazda teljes szabad akaratának és tulkapásainak volna kitéve?

Könnyen megeshetnék egy általános sztrájk esetén az is, hogy az egész ország termését a pu-zulási veszélye fenyegetné; pár nap alatt, kivált ha nagy a hőség, a mikor a gabona hamar tuérik s a magvak kiperegnek, mielőtt a gabonát lekaszálnák, e-ész vidékek létkérdése foroghatna koczkan.

Ezt a kalamitást elkerülni, csakis olyan szerencsés fordulattal lehet, mint a minőt a törvényjavaslat kiállításba helyez. De a munkaadók és munkások jogviszonyainak ilyenéni rendezésével elérjük azt is, hogy a perpatvarok lassanként megszűnnek, mert a törvényes és a törvény felügyelete alatt álló szerződés, kizár minden zsarolást. A gazdát a munkás többé nem fogja bírni zsarolni, mert a szerződésben kikötött (kialkudott) bérnel (legyen az pénzben, vagy természetben) többet nem kívánhat; ugyanez az eset áll fenn a munkaadó részére, az sem követelheti a munkástól több munkát, mint a mennyit a szerződésben kikötött magának. Szerződéseket sem a munkaadó, sem a munkás egyoldalul fel nem oldhat; ha csak rendkívüli okok nem forognak fenn, melyek azonban bizonyára a ritka kivetelek közé fognak tartozni. — A gazdára nézve rendkívül becses intézkedés a munkások köteles munkakönyve. Ez a könyv a munkás egész biográfiáját fogja magában hordani. Szerződéskötesei be lesznek írva és éppu ennek révén a munkaadó is rögtön meggyőződhetik, kivel és milyen munkással való dolga. Olyan munkás, a ki már, például aratásra el-szerződött, többé nem szerződhetik más gazdához ugyanarra az időre, viszont azonban a gazdákra is szigorúan szól ez az intézkedés, mert a gazdának sem szabad az olyan munkást aratásra (ugyanarra az időre, a melyre gazdátársá már felfogadta) szerződtetni.

Élég meg nem becsülhető az az intézkedés, a mely az ugynevezett uszásoknak teljes gátat vet; ezen határozat valóban igen elengedő lesz a szenvedélyek lecsillapítására, mert ha az a szegény munkás tudni fogja, hogy többé tőle különféle címeken azon szolgálmai teljesítése fejében az előre kiszolgáltatott cikkekkért kamatokat a gazda nem szedhet, keresetét a gazda ételék és ita-

lokba ki nem fizetheti, a melyek esetleg csekélyebb értéket képviselnek, mint a mennyi tulajdonképpen járandósága, akkor már bizonyára nyugodtabban fog hozzá a munkához is, mint különösen az utóbbi időben, melyben volt zikalmunk tapasztalni azokat a visszaéléseket is, a melyek olyannyira felkavarták a mi érzésünket is.

Általában kimagaslik a törvényjavaslat azon nagy horderejű intézkedése is, hogy a szerződéseket a munkaadók és munkások között az előjárásokhoz utalja; ki mondja ugyanis a törvényjavaslat, hogy csupán az oly szerződést veszi figyelembe a törvény és csakis az oly szerződéseknél biztosítja a munkaadó és munkások részére a jogokat, a mely szerződés a községi előjárások előtt kötötték. De a midőn ezt az irányt, ezt az utat megszabja, ugyanakkor az anyagi dolgokba az akadózások tárgyát képező beretbe nem avatkozik. Ebben csak annyiban intézkedik, a mennyiben arra szükség van. — Így a helyett, hogy a szerződő felek között a munkabérek képződés tekintetében bármely fél előnyére részrehajló lenne, csak megjelöli azt az irányt, melyben a munkabérek képződés természetes törvényét mindkét fél érdekeinek megfelelőleg érvényesülhetnek.

Felmerült ugyan az az eszme, hogy az úgynevezett diszkreczió-alis (igenis) munka tilalmaztassék. Ezt azonban tekintve, az alku tárgyát képező egyezséget, előírni és végrehajtani sem czelszerű, sem helyes nem lett volna, mert az tisztán a munkaadó és munkástól függ, hogy minő béregegyezséget kötnek egymás között. Ugyanez a szempont vezérelte a minisztert, midőn a munkabérek vidékenkénti megállapításába nem bocsátkozott. Ezt szerencsés gondolatnak is tartjuk, mert az aratási munkabérek minimuma és maximuma időről időre változik, és sok mindentől, különösen pedig attól függ, minők a mezőgazdasági viszonyok, a termés és főképp mennyire oszlik meg a munkáskéz.

Szigoru, de közgazdasági szempontból nagyon is helyes intézkedése a törvényjavaslatnak: büntető szakasza, mely mindkét félre egyenlő jogot és védelmet szab. Ha az egyik vagy másik fél, a munkaadó vagy a munkás a szerződésben lerakott alapelveknek nem felel meg — pénzbüntetésre, illetve elzárásra is kerülhet.

Figyelembe vette a törvényjavaslat kitűnő készítője a jó viszony fenntartását is, midőn szigorú büntetés alá vonja a békes viszony megzavarására törekvő izgatók cselekményeit, de humanus különösen az a feltételezés, mely a 69 §-ban fogatattik. A kihágásból eredő büntetés alatt levő munkások, ha munkaadójukat megkérlelik, í-mét munkába állhatnak s ez esetben a meg hátralevő büntetésétől is megmenekülhetnek, ha tudniillik munkájukat kifogástanul végzetek.

A mint látjuk az egész törvényjavaslaton végigvonul az egészséges fellegas és csak ismetelhetjük, hogy a jó és okos gazda, ép úgy mint a jó és okos munkás is nyerni fog az új törvényvel.

CSARNOK.

A jó nagybácsi.

— Hogy én a házas életre születtem? Ugyan kedves nagybácsi azt ön sem hiszi!

— Ugy van kedves öcsém, a mint mondom. Voltak szerelmi viszonyaid, szeretted a változatosságot és az élvezeteket, és egyik elvből a máikba rohantál; olyan voltál, a minőnek mindíg óhajítottalak, olyan, aminő egykor magam is voltam egyzszóval: máltó voltál hozzá. Hirtelen megváltoztál. Szolid életet folytatasz, gárdalkodonót fogadsz, a ki teljesen uralkodik fölötted, és nagyon jól érzed magad az új viszonyok között. Mi egyéb lehet ez, mint a házasság nyitánya? Már három hó előtt kijelentted nekem, hogy Adele nélkül nem élhetsz.

— Ezt mindenestre elismerem, azonban

viszont valja be ön is, hogy miért tettem ezt a nyilatkozatot. Egyszerűen kijelentem, hogy Adele nálam megszokás lón s egyben egy hasonlatot is használtam, a mely élénk tetszésében részesült.

— Teljesen úgy van, szakította őt félbe a gróf. Te azt kérdeztéd, könnyen esnék-e nekem, ha meg kellene válni attól a szivar vagy likőrfajtától, a melyhez már hozzászóltam.

— És ön azt válaszolta . . .

— Hogy tényleg nehezemre esnék

— Tehát látja!

A gróf nagyot szítt a havannából, felhajtott egy pohárka fine champagne cognacot és folytatta:

— Eppen ez ejtett gondolkodóba. De én nem vagyok makacs természetű és bevallom, hogy nemíleg igazad van,

Gaston arca kissé felderült: a dolog sokkal könnyebben ment, mint ő gondolni merté.

Az ő kedves nagybácsija határozottan még most is a régi jó kedves bácsija volt, aki csak tréfából adta a komolyat és mos' kedves öcsése számára bizonyosan valami kedves meglepetést tartogat.

— Mindenesetre — folytatta a gróf — tudni akarom, hogy mennyire van igazad. Hogy nem minden fájdalom nélkül tudnék megszokott szivaromtól és cognacomtól megválni, annak indokolt okai vannak; mindkettő megérdemli e ragaszkodást. Nem vagy te is e vélemény mellett?

Gaston válasz helyett betöltött magának egy pohárka cognacot és rágyújtott egy kolumbora, miközben szemét ajtatosan az égre emelte.

— Mert, — fejezte be a gróf, — nekünk majdnem ugyanegy izlésünk van mindenben és mindenben talán az örökös törvényénél fogva s nem szemrehányásképp mondom, hogy talán más dolgokban is egy izlésünk volt.

Gaston furfangosan mosolygott.

— Bizonyan, nagybácsi. Ugy latsz, hogy ez bizonyos kölcsönösségen alapul, mert ön a legutóbbi időben kegyét — Adele felé irányította.

— Visszafelé, válaszolt a gróf mosolygva, visszafelé, mert én, sok mással együtt abban az előnyben részesültem, hogy hamarabb ismertem ezt a hölgyet, mint te. A mint ezt magad is tudod.

— Ugy van, kedves nagybácsi. S még bátorodom megjegyezni, hogy Adele nem vagyok feltékenyebb, mint az ön szivarára és cognacjára.

— Eészen természetesen, kedvesem, mert hasonló elveink vannak s te méltó vagy arra hogy az öcsém légy.

— Nos, kedves bácsi mit mond ezek után Adele felől?

— Pompás, válaszolt a gróf, egész pompás! A te izlésed rendkívül, ez az Adele igazán sokat nyert a mióta idősebb lett.

— Eppen úgy mint az ön cognacja.

— Teljesen úgy van, öcsém.

— Tehát, hogy ha ebben az irányban, egy véleményen van velünk . . .

— Eészen egy véleményen sokkal jobban mint gondold.

Gaston egészen megjijedt a szarkasztikus mód miatt, melyel a gróf utolsó szavait mondotta. Eszébe jutott, hogy nagybátyja beszélt valamit valami házasságról. „Lehetséges volna gondolta magában, hogy Adellel akarsz összehazasítani. Szent Isten! A nagybácsi tényleg kiszámíthatatlan ember. Én is ugyan . . . de ennyire még sem.” És egy meghiusult mosollyal mely csak rosszul leplezte zavarát dadogta Gaston:

— Igen, igen — értem! Nagyon komikus, nagyon originális, hogy nem értettem meg rögtön. De milyen ostoba is vagyok.

— Valóban nagyon ostoba. Már nyugtalanodni is kezdek miattad mert még most sem értettél meg! — Tehát fogd össze egész szellemi képességedet, mert visszatérek első eszmémre.

— Melyikre jó bácsikám?

— Hogy te a házasságra születél.

— Tehát?

Tehát meg is foglak házasítani és tekintélyes hozományt adok veled. Fényes parti t fogsz csinálni.

— De én nem akarok.

— Hogyan? Te nem akarsz? De hát miért nem akarsz?

— Egy nővel házasodjam meg, a ki most az én gázdasszonyom és a kit megelőzőleg, drága nagybácsim is beleértve, az egész világ ismerte. Ez a tréfa tulmeg minden határon. Csak nevéssen rajtam, ha kedve van. Az én megszokásom, hogy Adelet körülöttem lássam nem fog engemet elcsábítani arra, hogy nőül vegyem.

— De az isten szerelmére ki mondta neked, hogy Adelet vedd nőül?

— Nos, azt hiszem, hogy az ön szavai eléggé világosak.

— Nem, kedves öcsém, te még most sem fogtad fel; nem Adellel akarlak összehazasítani.

— Tehát kivel?

— Mit tudom én? Azt egészen a te választásodra bízom. Asszonyt fogsz keresni, éppen csak Adelet nem, mert . . .

— Milyen mert, kedves bácsim?

— Mert Adelet — kedves öcsém, én magam veszem nőül.

— Ön?

— Én

— Miért?

— Miért? Mert, kedves Gaston on revindra toujours.

— Mint a szivarjához és a cognacjához?

— Egészen helyesen mondod.

— De, kedves bácsikám, nem o-ztozkodhatnánk.

— A szivarban és a cognacban? Igen. De Adele ferjhez akar menni. Ő ezt óhajja sőt követeli:

— És ön beleegyezik?

A gróf meglátta Gaston kezét s mialatt atyai jóindulattal szorongatta így válaszolt:

— Bocsáss meg kedves öcsém. A te körödba még van erőnk, szokásainktól elszokni, de az én koromban már nincs.

Jean Richepin.

L. Komáromy Mariska, mint vendég.

Debreczeni városi színház. Folyó szám 63. Bérlet szünet. Pénteken, 1897. évi december hó 3-án

A virágcsata

Eredeti operette 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerezte Verő György.

Holnapután szombaton L. Komáromy Mariska vendégfelleptével

Orpheus az alvilágban.

Offenbach operettje.

Nyilt-tér.

Báli selyemszöveteket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér, szines Henneberg selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, koczkázott, mintázott, damaszt s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban s. a. t. a megrendel' aru postahér és vámmentesen a házhoz szállítva mintákat postafordul-tával küld: Henneberg G. (cs. és k. udvari szállító) selyemgyára Zürich ben. — Sváczba czimzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztettek.

40 krajczárért egy liter
Faj szőlő ágyon lévő
valódi
ürmös bor
kapható
a Galamb vendéglőben
Nagypéterfia utca
a honvéd laktanyával szemben.
Ugyanott kitünően kezelt
martinkai bor
kapható.
Galamb Sándor
vendéglős.

Védjegy.
Védjegy.
Védjegy.
Mária-
czelli
Gyomor-
cseppek

Ungyszerűen hatnak gyomor bajoknál, nékülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: ótvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, teljfajtság, savanyu, felbőffögés, hasmonés, gyomorégés, felsteges, nyakakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgöres székülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejájásnál, a menynyíben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámoroidáknál.

Említett bajoknál a **Máriaczelli gyomorcseppek** ezek óta kitünően bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi foraktár: **Török József** gyógyszerháza Budapest, király utca 12 sz.

A vedjegyet és aláírást tüzetesen tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom!”.

A **Máriaczelli gyomorcseppek** valódián kaphatók.

Kapható Debreczenben: Göttl Nándor, Tóth Béla, Mahalovits István, Dr. Rothschnek V. Emil, Tamassy és Balázs gyógyszerészeknél. **Dioszegy**: Vaday Ignác. **Er-Mihályfalván**: Mátray István. **Hadházon**: Farkas Ödön. **Kaban**: Horváth Kálmán gyógyszerészeknél.

Ujdonság! Ujdonság!
Fényképek

különféle tárgyakban elhelyezve; ugyanint: Kézellőgomb, Melltű, levelnehézké és ékszer tartó.

Legalkalmasabb karácsony és újévi ajándék.

Megrendelhető:

HALÁSZ J. fényirdájában

Váradi-utca 2088. szám,

N. B. Fényképek életnagyságig készítenek

A műterem fűtve van.

Tátrai csemegék.

Vörös áfonya befőtt . 5 kilo frt 3.-

Rizike salátagomba . 5 „ „ 3.-

Málnaszörp . 5 „ „ 3.80

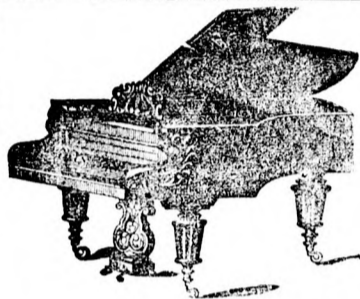
Inniperus kitünő borókapálinka 4 üveg „ 3.80

Elismert kitünő minőségben szállít **bérmertve** és utánvétellel

CORNIDES

gyógyszertára

FELKA (Szepes m.)

Alapított 1865. ben.

A legjobb új és átjászott

Zongorák,
pianinók

és

harmóniumok

legolcsóbban kaphatók tökéletes jótállás mellett

HECKENAST GUSZTÁV

hirneves zongora eladási és kölcsönző intézetében

BUDAPEST, IV. Kigyó-utca 7 sz.

Schiedmayer és fiai leghíresebb zongorák és Thuringia Organ C. egyedi képviselője. A világ legjobb és legolcsóbb harmóniumai.

Árjegyzék ingyen.

A kabai vasuti állomásnál levő vendéglőbe 1898. Január 1-re egy szakavatott vendéglős kerestetik, a feltételek Mandel Samu tulajdonosnál tudhatók meg.

Az általam legmondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegyíszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-tárakban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszer raktára.
DEBRECZENBEN, (Tisza-palota.)

Nyomtatott Hoffmann és Kozsowitz könyvnyomdájában Debreczenben, főtámasz szemben.